

SYLLABUS i lëndës

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Edukimit
Titulli i lëndës:	Edukimi mjedisor dhe zhvillimi i qëndrueshëm
Niveli:	MA
Statusi lëndës:	Zgjedhore (Z)
Viti i studimeve:	II
Numri i orëve në javë:	2+1
Vlera në kredi – ECTS:	5
Koha / lokacioni:	E hënë 14:00-15:30, Laboratori i Biologjisë
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.asoc.dr. Zeqir Veselaj, Ass. : MSc. Zenel Krasniqi
Detajet kontaktuese:	038 229021 E mail: Zeqir.veselaj@uni-pr.edu ze.krasniqi@hotmail.com
Përshkrimi i lëndës	
	Kursi ofron bazat shkencore të edukimit mjedisor dhe zhvillimin e qëndrueshëm për nevojat e gjeneratave të reja. Edukimi mjedisor sot shërben si fushë arsimore për të plotësuar aktivitetet e botës bashkëkohore për një sjellje më miqësore ndaj mjedisit dhe një zhvillim të qëndrueshëm të shoqërisë njerzore.
Qëllimet e lëndës:	Përmes kursit studentët do të aftësohen që të interpretojnë dhe transmetojnë njohuritë për mjedisin dhe edukimin mjedisor si dhe mbrojtjen e tij tek nxënësit me të cilët punojnë por në mënyrë indirekte edhe ndikimin më të gjërë në familje dhe shoqëri për zhvillim të qëndrueshëm. Me kursin studenti do të fitoj njohuritë bashkëkohore mbi: <ul style="list-style-type: none"> - mjedisin dhe edukimin mjedisor duke përfshirë: konceptet kyçe mjedisore si biosfera dhe funksionimi i saj, ndotja dhe pasojat e saj, - aktivitetet zhvillimore me ndikim në mjedis- kërcënimet kryesore për mjedisin dhe problemet globale mjedisore, - zhvillimin e qëndrueshëm dhe edukimin për zhvillim të qëndrueshëm në bot dhe në Kosovë, - mekanizmat global, evropian dhe nacionale për mbrojtjen e mjedisit, edukimin mjedisor dhe për zhvillim të qëndrueshëm; - njohuritë bazë mbi mjedisin e vendit tone, si dhe masat për ngritjen e dhe përmirsimin e sjelljes mjedisore të fëmijve.
	Pas kompletimit të kursit studenti do të jetë në gjendje të: <ul style="list-style-type: none"> - njoh dhe definoj konceptete kryesore dhe historikun e edukimit mjedisor dhe për zhvillim të qëndrueshëm; - interpretoj informatat për përbërsit kryesor mjedisor dhe ndërveprimet e njeriut me secilën prej tyre;

Rezultatet e pritura të nxënies:	<ul style="list-style-type: none"> - identifikoj dhe shpjegoj problemet mjedisore me efekt global: ndryshimet klimatike, acidifikimi, varfërimi i shtresës së ozonit etj.; - njoh dhe diferencoj mekanizmat kryesore global, evropiane dhe nacionale për edukimin mjedisor dhe zhvillimin e qëndrueshëm; - analizoj ndikimet kryesore në mjedisin jetësor dhe implikimet e tyre në zhvillimin e qëndrueshëm; - hulumtoj qasjen proaktive për ruajtjen e mjedisit, të edukimit mjedisor dhe zhvillimit të qëndrueshëm; - të aplikoj metodat dhe strategjitë bashkëkohore të edukimit mjedisor dhe për zhvillim të qëndrueshëm 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	2	13	26
Ushtrime teorike/laboratorike	1	15	15
Punë praktike			
Kontaktet me mësimmshënësën/konsultimet	2	3	6
Ushtrime në teren			
Kollokfiime, seminare	3	2	6
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	15	15
Projektet, prezentimet ,etj	2	5	10
Totali			104
Metodologjia e mësimmshdhënies:	Ligjerata interaktive, puna dhe vizita në terren, individuale dhe grupe, punë me projekte. Aktivitete mësimore praktike dhe studime rasti në klasë. Vizitë studimore në një nga zonat e mbrojtura natyrore të Kosovës (parkun kombëtar Sharr, Bjeshkët e Nemuna, Gërmia ose Mirusha) për qëllime edukative.		
Metodat e vlerësimit:	Vlerësim formativ ku përfshihen disa faza të vlerësimit: Vlerësimi i parë intermedier-----15% Vlerësimi i dytë intermedier-----15% Vlersimi i punës praktike -----10% Portfolio e studentit-----5% Detyra seminarike individuale/grupore-----5% Testi final-----50% Total-----100%		
	Pikët (%) Nota		
	95 -100----- 10		
	85 – 94----- 9		
	75 – 84----- 8		
	65 – 74----- 7		
	55 – 64----- 6		
	Sqarim:		
	Vlerësimet intermediere- Vlerësimi i parë intermedier mbahet pas javës së 5 të ligjëratave. Vlerësimi i dytë intermedier mbahet pas javës së 10 të		

	<p>ligjëratave.</p> <p>Nëse studenti humb dy (2) vlerësimet intermediere dhe pjesën praktike e humb të drejtën e hyrjes në provim për vitin akademik përkatës.</p> <p>Detyra seminarike në formë projekti dorëzohet në fund të semestrit për vlerësim nga mësimdhënësit e lëndës.</p> <p>Pjesa praktike e provimit është pjesë e vlerësimit final (me pikë) dhe parakusht që studenti t'i nënshtrohet provimit teorik të mësimdhënësi i lëndës.</p> <p>Portfolio e studentit- përfshin materialet e kursit të studentit në një dosje: ligjëratat, prezantimet PP, fletoren e punës në ligjëratë, fletoren e punës së pjesës praktike, punët seminarike e individuale dhe çdo elemente tjetër të realizuar nga studenti në realizimin e kursit.</p> <p>Pikët nga pjesa formative e vlerësimit (vlerësimet intermediere, projekti dhe praktika) vlejné vetëm brenda tri (3) afateve të provimit.</p>
Literatura	
Literatura bazë:	- Veselaj Z.: <i>Edukimi mjedisor dhe qëndrueshmëria</i> , Dispencë me ligjëratat të zgjedhura
Literatura shtesë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Palmer, J., & Neal, P. 1994. <i>The Handbook of Environmental Education</i>. London: Routledge 2. Grup autorësh (2010) “<i>Paketa e Gjellbër</i>” REC Zyra në Kosovë 3. Glavac V. 2001 <i>Uvod u globalnu ekologiju</i>, Hrvatska Sveuculiska Naklada, Zagreb 4. Taylor N., Littledyke M. (2009) <i>Environmental Education in Context: An International Perspective on the Development Environmental Education</i> 5. Ramadani I. 2011 “<i>Mjedisi jetësor roli i njeriut, sfidat dhe perspektiva</i>”, SHB Vatra, Prishtinë 6. Rozhaja D., (1994): <i>Ndotja dhe mbrojtja e ambientit</i>“ Universiteti i Prishtinës, Prishtinë 7. Tilbury D., Stevenson R. D., Fien J., Schreuder D. 2002 <i>Education and Sustainability: Responding to the Global Challenge</i>, IUCN Commission on Education and Communication (CEC) 8. Higher Education Academy 2014: <i>Education for sustainable development: Guidance for UK higher education providers</i>
Plani i dizajnuar i mësimi:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
Java 1:	Toka si ekosistem- gjithçka e ndërlidhur. Konceptet e organizimit të biosferës, proceset kryesore që kontrollojnë jetën. Ekologjia dhe marrëdhëniet njeri-natyrë.
Java 2:	Edukimi mbi konceptet themelore të mjedisit: ndotja dhe ndotësit. Qarkullimi i ndotësve në mjedis, futja në organizëm, shpërndarja dhe pasojat për organizmin.
Java 3:	Të nxënit mbi përbërësit e mjedisit: Ajri, përbërja e tij natyrore. Ndotja dhe ndotësit të ajrit. Burimet e ndotjes së ajrit të jashtëm dhe të brendshëm. Pasojat e ndotjes së ajrit dhe sëmundjet. Masat edukative për mbrojtja e ajrit nga ndotja.
	Të nxënit mbi përbërësit e mjedisit: Uji- substancë e jetës. Ndotja fizike, kimike

Java 4:	dhe biologjike e ujit dhe ndotësit. Ujrërat e zeza dhe trajtimi i tyre. Pasojat e ndotjes së ujit dhe sëmundjet. Masat për kursimin dhe mbrojtjen e ujit nga ndotja.
Java 5:	Të nxënit mbi përbërësit e mjedisit: Dheu: dheu dhe përbërja e tij. Degradimi dhe ndotja e tokës. Pasojat e ndotjes dhe degradimit. Masat për ruajtjen e dheut nga ndotja dhe degradimi.
Java 6:	Testi i parë kontrollues
Java 7:	Të nxënit mbi përbërësit e mjedisit: Biodiversiteti dhe Zonat e mbrojtura natyrore. Rëndësia e natyrës për mirëqenien e njeriut. Të nxënit në natyrë dhe për natyrën.
Java 8:	Mjedisi jetësor dhe presione zhvillimore: Mbeturinat- gjenerimi dhe administrimi. Kimikatet dhe kimizimi i jetës moderne. Urbanizmi dhe njeriu. Zhurma dhe jeta jonë. Masat edukative për ruajtjen e mjedisit dhe shëndetit nga mbeturinat, zhurma dhe kimikatet.
Java 9:	Zhvillimi ekonomik dhe efektet në mjedis: pasojat në mjedis të energjetikes, industrisë, transportit, bujqësisë, pylltarisë dhe turizmit në zhvillimin ekonomik dhe shoqëror. Edukimi mbi ekonominë e gjelbër.
Java 10:	Sfidat globale për njerëzimin: Ngrohja globale dhe ndryshimet klimatike. Varfërimi i shtresës së ozonit. Acidifikimi dhe shirat acidike. Ndotja e detit botëror. Masat edukative për efektin serrë, substancat ozonholluese, acidifikimin.
Java 11:	Testi i dytë kontrollues
Java 12:	Edukimi mjedisor: historiku dhe zhvillimet kryesore sot në botë. Edukimi për, mbi dhe në mjedisin jetësor.
Java 13:	Edukimi mjedisor: metodologjitë, burimet dhe vlerësimet e ndikimit në shoqëri Instrumentet e edukimit mjedisor në Kosovë.
Java 14:	Edukimi për zhvillimin e qëndrueshëm: Konceptet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe Gjurma ekologjike- kufiri i qëndrueshmërisë së planetit tonë.
Java 15:	Edukimi për zhvillim të qëndrueshëm në Kosovë: përfshirja e EZHQ në Kornizën kurrikulare. Instrumentet e edukimit për zhvillim të qëndrueshëm në Kosovë

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Vijimi i rregullt në ligjërata dhe ushtrime është i obliguar. Hyrja me kohë në ligjërata. Pas hyrjes së profesorit në klasë nuk lejohet hyrja dhe pengimi i mësimit.

Mungesa në vijimin ligjëratave dhe sjelljet në kundërshtim me etikën akademike do të sanksionohen sipas dispozitave të Statutit të UP-së dhe Rregullores së Studimeve.

Rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim, shkyçja e telefonave celular etj.